

EVÎNA REBEN

Derwêş M. Ferho

NÛDEM

www.netewe.com

EVÎNA REBEN

Derwêş M. Ferho

Şiîr

Weşanên NÛDEM

Weşanên Nûdem: 22
Evîna Reben
Çapa Yekem: Stockholm 1996

© Weşanên Nûdem û Derwêş M. Ferho
Pergala bergê û rûpelan: Nûdem
Wêneya bergê: Faraidon Kazy
ISBN: 91 88592-22 7

Navnîşan:
Termov: 52, 2tr.
175 77 Järfälla-Sweden

Tel û fax: 8-583 564 68

NAVEROK

- Dengê Gel 5
Hêviya Evînê 6
Hêvî 7
Gul Şîn Dibin 8
Gel û Şoreş 9
Min Jiyana Xwe Daye Şoreşê 11
Jîn Giran e 12
Govenda Evînê 13
Strana Girtiyê Azadiyê 14
Helbesta Me 17
Evîn 18
Melayê Gund 20
Doza Rast 22
Bo Te 23
Jîn 24
Birca Belek 25
Dildar 28
Qamîşlo 80 29
Strana Midyadê 30
Em Kurd û Tirk 32
Helbesta Girtiyê Şerê Azadiyê 33
Xeyal 34
Diloka Welêt 37
Bêçareyî 38
Gundî 39
Em Dîsa Bikevin Kaniya Evînê 40
Gel Şah Dibe 42
Roj û Neçariya Min 43
Ez û Bilbil 44
Kul û Derd û Xem 46

Her Tişt Bo Te	47
Em Gel in	48
Roja Azadiyê	49
Li Ber Gola Wanê	50
Nîşana Berxwedanê	51
Evîn Bêçare ye	52
Girtû	53
Hêstirên Welêt	54
Merivê Kal	55
Roja Tarî	56
Adara 88'an	57
Kurdîtiya Min	58
Helebce	59
Rojek Ji Adarên Helebce	60
Pêşmerge Silo	61
Faris	62
Pêşmerge	63
Dilê Min Bi Te Xweş e	67
Tor	69
Em û Kurdî	70
Cotkar	71
Euskadî	72
Têkçûna Şoreşê	73
1946	74
Birîna Kûr	75
Azadî	76
Xewnek Xweş	77
Dengê Azadîxwazan	78
Dicle û Ferat	79
Evîna Me	80

DENGÊ GEL

Dengê gel
bilind
û
bi kîn e

Tev birîn e
kêr e
xencer e
û
şûr e

Fîşeka Newrozê ye
li ser dilê wî
jînê ew deng
wî dengî kezab
parçe kirî ye

HÊVIYA EVÎNÊ

Roj dihile
ronahî û dîlan
nîşanên hêviyê
av û ax
tev dikenin

Meriv aza
roj dilxweş
jîn serfiraz
evîna reben geş dibe
ji nuh ve dixemile

HÊVÎ

Ev hêvî
dibe xewnek!
çirisandî li ezman
delal û nazik
li ser dilê min
xemilandî
wek dinyakê mezin!

Yan hêviyek derew
xapînok e!
dîl şaş, bêçare
jîn tarî ye
û bêdeng, ew dîl e

GUL ŞÎN DIBIN

Gul şîn dibin
li ser lûleyên mahûzeran
bi xwîn, ji axa rebeniyê
di nav pelên sor de
eşq, evînî û kîn
tev dikelin, difûrin
sitranan dibêjin

Gul şîn dibin
li ser lûlên mahûzeran
di nav pelên rengîn de
azadî û serxwebûn
bi hêvî û mêrxasî
wek berqê di tariyê de
dikin qêrîn, dikin nalîn
divin dilê zilmê
biperçiqînîn

GEL Û ŞOREŞ

Gava dilê gel bi ronahiya rojê
ceger bi kîna axê dipijire
şerr dibe hêvî

Jîn zilm e
di xwînê de şîn
di hinav de bêdeng
pêş mêrxasîya dîrokî
reben û tarî bû ye

Rojên rohn
ku hêvî di berê mahûzerê de
li ser xencerê tuj
û li pêçavê pêşmergan de
wek stêrikên ezman diçirisîne

Lê roj pir in
evîn ji tayên tuj
birîna dijwar dinale

Qedexe ji mirinan re nîşan e
tolazî şahiyân dirawestînin
û bêbextî rezîltir
şerm dikeve bin çermê welaq

Gava ku xwîna gel dikele
bi dengê êmin cîhanê dileqînê
sitranên azadiyê di çar demsalan de
ji bin her guliyê daran
û li ser her zinarî tê gotin
Şoreş hêvî ye

Gava ku teqîna her berî
li ser dilê dijmin biteqe
hêvî xurt e

Gava ku her hêza bi kîn
rebeniyê ji ser xwe rake
hêvî bijirî
xwîn germ rabe
û mala koledaran xira bike
gel serfiraz e

MIN JIYANA XWE DAYE ŞOREŞÊ

Min jiyana xwe daye şoreşê
bi hezaran pêşmergan re
ku welatekî xwe, azad
jiyanek serfiraz ava bikin

Min jiyana xwe daye şoreşê
bi hezaran pêşmergan re
ku gula nexweş
di bin roja delal
û tîrêjên serê sibê de
bi xem, bi hêvî, bi dijwarî
û loriyên jîna kurd
ji me koçeran re vebe

Min jiyana xwe daye şoreşê
bi hezaran pêşmergan re
ji bo jînek delal
aza, rengîn û aştîxwaz

JÎN GIRAN E

Tu dixwazî
jînê binîvîse bira,
ew giran e
bi têtê dirrabe kirî
li ser milan e

Ew jîna wek bihiştê
bê ronahî kirine
ku jin
ku zarokên me
di vê dewrana bi lez de
jê ditirsin

Û ew ji me re
veşartî
di tariyê de
birînên me bê derman in

Tu dixwazî
ji jînê hes bikê bira
xweş, wek hebûnê
li nav baxê gulan
di dilên zêrîn de

Lê bira
kî pariyê xwe necûtî
dikare biqurpînê!

GOVENDA EVÎNÊ

Rojek tê
di eniya me de nivîsiye
keç û xort tev radibin
dest didin hev
û dîlana azadiyê dilîzin
hewar û girî cih didine govendê
govenda evînê, li derdorê me

Dilo, bê hêvî nebe
ev roj ewê bibuhurin
rojên terez
û zincîrên li jînê pêçayî
ewê biteqin
jan, kul û birîn
di stranan de dimînin

SITRANA GIRTIYÊ AZADIYÊ

Bavo xemgîno
dayê şêrîn, gula malê
dayka heşt zarokan
lawê biçûk ji wan şehîd,
rewşa zîndana (Jön) Tirkan
ji we re bêjim

Di ser dilê me de
ava kirine dirrabe
û mayin li her çar alî
di cihê gul
û hêviyên evîndaran de

Hêviya me jîn e
di rojên pêş xwe de
em azadî dibînin
şoreşa me mezin
dilê me bi dozek bi birîn e

Emê tev bijîn
tev şahiyên bikin
ewê bîrên tarî
rojên dijwar
mîna xewnan li paş bimînin
li ber bê, wek ewrên reş
hunda bibin

Emê bijîn
govendan rakin
derd û keder
êş û kul
binax bikin

Bavo xemgîno
dayê delal,
dilê me
nikare mirinê qebûl bike
mirinek rezîl, bênamus
bi xem û ciwan, nabe

Celad bê hiş in
zorbe ne
bi lêdan û kuştinê
hinavê wan hînik dibe
xweş bizanin
ew, ji pelixandina kesan
bîn fereh dibin

Ger em di sibehekê sar de
bi destên celadê zemên
di bin felaqê de
an benik di stuyên me de
bên kuştin
çavên me li paş
û dilê me, bi heyf namînîn

Axîn û sirrên me
di vê sitranê de
ku me dest pê kir û got
şervanên din temam dikin
dimînê ji dîrokê re

Ev sitran, tev êş
birîn û xiyamet
mêrxasî û namerdî
qencî û xerabî
jan û derman e

Divê hun vê sitranê
ji tirs û keder, zilm û zorê
û bi kesên din re bisitrênin
bi mêrxasiyek bedew
ji kêf û xweşî,
hêvî û bawerî
bi hesret û bîr bilorînîn

Lê govend!
xort û yextiyar
keç û kur rêz bibin
gurme-gurmê ji erdê
ra bikin

Divê her gav
ku li ber def û zirnê
li erdê dikeve,
her lerza mil
li ber dengê kemançê
nazik û hûr-hûr,
her çipe-çipa lêvan
ew lêvên lawên lewend,
her lîlana keçên ciwan
û xum-xuma xêlvaniyan
bibe nîşana jîna azad

HELBESTA ME

Dizanim ez
helbesta me
ne ava di sewîl de
ne nanê di turik de
û ne rextê çeka me
di ber meriv de ye
lê dîsa ew sitraneke
jîndar e
dikare merivê tî
zikê birçî
û çekdarê bê rext
bi hêviyan xwedî bike

Dizanim helbesta me
sitranek xweş e
bi geya re li hawîrdor
di darîstanan de
bi her pelê darê re
şîn dibe
û dixemilîne sonda azadiyê
dibe hêviya ronahiya çavan
kilama ber govenda gel

EVÎN

Li ber bablîsokê bilind û dûr
hunda dibe ev evîna bêçare
ji xwe re dibêjim
bêrî û hesretek mezin
li ser dilê min
di sitranek kevn de
wek gulê xweşik
bi kû de diçe ew?

ji bîr kirim, tenha mam
lê di xeyala xwe de
evîna min di dilê min de
weha nerm, weha şah
şevên tarî rohn dike

şaş nabim gava evîna min
wek birrek çûk dûr difire
ji ber çavan hunda dibe
û li ezmanê şîn xwîn digirî

Evîna delal li ser dilê min
dil di qefes de pîrnîsî ye
derd giran, derman nîne
lê ew evîn e ku di xeyalên min de
geş e, bilind e, delal e
wek rojê rengîn e
ne zerya û ne stêr
cihê wê digirin

Ne bi çavên xwe
ne bi dilê xwe
ne di çîrokên xwe de
ne di sitranan de
ji wê têr dibim

Ew mîna gulîstanek rengareng
hemî kul û derdê min
dide jibîrkirin
wek dilopek av
li ser pelekî ji yê gulek sor
di bin ronahiya rojê de
taze, zelal û bi hêvî
evîn şêrîn e

MELAYÊ GUND

Bû mele -nizanê çawa!- lê hat
rê ket berê, da ser
her meşî, ji duv elîfba neqera

Kevnar e, rizî ye di jînê de?
aza ye, yan girtî ye?
rê nîşan dide, an xelkê şaş dike?
ew jî naxwaze bizane

Şîretan dike, rê ne sahl e, dirêj e
ji dinya bêolan bê hêvî ye
lê her tim dihesidê wan

Jîn diguhere, dinya jî pêra
melayê reben her tim ew e
Elîfba jî dev jê berda
kevn bû xêr tê de nema
lê hê jî melê dev jê neberda

Tirşik xweş û kutilkên têr goşt
şaşika zer û keçên delalî
xort tên guhertin, nuh dibin
lê meleyê gund malê kevn e

Alem derket ser heyvê
ew hê jî kûr difikire
ka çawa gundiyên xwe bixapîne
kînga yek bimire ji bo fatîhe bixwîne
da çar eprax û du qursikên xwe bistîne

Meleyê gund weha dimîne?
gundî xwedî gotin û biryar in
ku bixwazin weha raketî bimînin
mele sax e, li meydanê ye
lê eger naxwazin vê rezîliyê
pêwist e melê rût û tazî deynin
û jînê ji nuh fêhr bibin

DOZA RAST

Doza min rast e
ez heme û welatê min
ne milkê bavê kesî ye

Dijmin xapînok e
gellac e,
ew êşkence
ez barbarê dikim
bar-bar-bar, bê şerm

Lo bes e êdî
ger ez xwe neparêzim
lê dijmin xwe biparêzê

Çepel ew e
bila biqêşite
bi hewar, bi qêrîn

Heta mêrxasî û can
azadiya delal
li rûyê erdê hebin
tişteki din naxwazim

BO TE

Bila gotina te be
evîni, eşq û kêf
silav tev bo te bin

Emê tev bo te bistrênin
dîlanê ji naza te re bikin
û şahiyê ji can
li ber gotinên te bikin

Da hêvî serî ne tewênin
bes îro, em hev ne şkînin
ku xewn, rest derkevin

Em wek gelekî azad
ji hev xweş bijîn

JÎN

Jîn e, wek ava li herkê
bê westan diçe
geh hêvî dijwar
mîna bablîsokê bi hêz
bi jan, bi birîn
û dil şikestî ye

geh xeyal delal, mîna gulek geş
weha rind, sorekî zelal û delal
dilê meriv pê geş dibe

roj hene, bi tamamî êş
li ser bedenê dirune û dixwaze
heta ronahiya çavên me ji me bistîne
dinya tarî, jîn tarî, hêvî bêçare
xeyal kor dibin

BIRCA BELEK

Li Birca Belek
jîn giran e
rezîl e,
felek xapînok e

Dengê Mem
bilind û rind e
di ser çîyan re
li hawîrê Cizîra Botan
belav dibe

Werin binêrin
çawa ew deng
çûkan digiriyêne
Dicle dihezinîne
deviyan bi kul
daran serxwar
çîyan nale nal dike

werin bibihîzin
çawa perîşan e dil
birîndar
kul pirr in
ken hunda ye
dîlanê cihê xwe
ji heznê re hiştî ye

Agir di dil de
agir di deng de
dişewite ew tac
hebûn wêran
keliha dewranê dinale
Zozan dikin hawar

Dil kerr e
çav kor
ceger peritî ne
jîn, wek pola hişk
û erd diqîre

Mem sêva jahrê
ji derd û kulan xwar
Zînê
evîna welêt
sunda mezin got
xwe li ser Memê xwe kir

Ehmedê Xanî ev rastî got
danî ser kaxezê
nivîsî hûr û kûr
Evdalê Zeynê jî sitrand
bi me de qîrî

Em in, ew şepirze
dost û heval û dijmin
em in, ew gel
tirsonek û revok û mêrxas
em in, ew welat
bindest û xerabe û gulîstan
em in, ew jîn
dijwar û zor û delal

Li hêviya çi ne
kî vî serî bixwerînê
hey gel
ta kengî hewara Birca Belek?
gazin û qêrîn, şerm e êdî

DILDAR

Were dildar zêrîn
ser dilê min
bixewe, şêrîn û germ

Li ser sînga min
xewa nerm bike
wek şeveke zivistanî
û berbanga hînkayiya havînê

Canê te ê delal
rûdêna te wek roja evînê
spehî ye
û çavên te zelal
ji qozeqerê reng stendine
çawa bê xwedî bimîne?

Ji te ra dilê min
li ser bixewe
pê şahî û dîlan bike

QAMIŞLO '80

Şevêk tarî ji şevên me
bi jehra koremarên pîs
bi dengê solê qatilan
lewitî û
Kurdistan xwîn girî
jan li bedena wê ket

12 kanûn '80
tariyê girte ser ronahiya çavan
panzdeh can
bi hêviyên taze
bi bêbextî hatin kuştin

Dengê wan
ew navên hêja
bi dengê bê re
li ser çengên çûkan
di nav lawikên bilbilan de
ji çiya û newalan li welêt
bi xwiş-xwişa kaniyan re
belav bû

Panzdeh roj
bi berên kor can dan
dil şewitîn
kî zêde bû di şerr de
û heyf di dîrokê de
ji şoreşê re ma

STRANA MIDYADÊ

Li çaryana Midyadê
bajarî, gundî
qereçî, mitirb
jin û mêr
zarok, tev dilebikin
keder
derdê giran
ji qermiçonkên rûdênan
xuya ye

Li berberoşkê mizgeftê
du feqî
yek çarmêrkî
yê din bi qelevîska runiştîye
kodika ji kundir
li ber wan
û qesîdan dibêjin
"ya Muhemmed Resul Allah
pêxemberê ummeta muslimîn
....."

û li çayxana sê rê
dengê kemañçê
kemañça Mirado
sitrana "ziravê...
kubarê, maqulê, kafirbavê
bejna te wek nîşana tivingê
ziravê, tenikê, wa ziravê"
dixemilîn

Xaniyên Kurdî
bi kevirên bej û kevirên şekirî
hoste bi huner neqîşandî ne
ji çavên meriv re delal tên

Kevokên xweşik
hacîreşkên reşbelek
çûkên beytik li ezmanan difirin
di ser seraya hikumeta xeddar re
li ber bêrma çar koşe
dîwarê serayê ya kevn
bi berên çekdarên Kurd qulqulî

Ev guleke ji dara te
hey welat
bêçareyî, xerîbî, derd û kul
gel dişewite
ji felekê re çi xem

Evîn girtî ye
jîn dîl e
hawara bêçare
bûye sitrana me

Li hêlekê Kurdên xwedî dîrok
misilman û xaçparêz û Yêzîdî
li ya din Asurî û fileh û suryanî
û Kurdên bûne Erebi-Mihelmî
tev wek bira ne, xweş û kêf
lê ji dil dernakeve derd û êş

Ne serhildana Haco, mêrxasê mezin
çekdarê nexwende
û ne aqilmendê Torê Hiseynê Ferho
ne jî Elîkê Betê
ku dîlên şerrê azadiyê azad kirî ye
mêrxasî, bê tirs, bi zor, bi şerr
û ne eşqiyê bê nav, dijminê dijmin
hezna vê axê ne stendin

EM KURD Û TIRK

Me got em ev in
wan got çawa?
Me got em va ne
wan got li kû?
Me got em jî hene
wan got ka?
Me got ev axa me ye
wan got na!
Me got hun dîn in!
wan got qey?
Me pirs kir, me nabînin?
wan got nexêr
Me got hun kor in!
wan got eger pêwîst be!
Me got hun kerr in!
wan got na
Me got hun qet nabihîzin
wan got eger bixwazin
Me got de bi xatirê we
wan got ser seran-ser çavan
Me got di dil de "hey Kurdo
fêhr bibe çi dibe li jînê"

HELBESTA GIRTIYÊ ŞERRÊ AZADIYÊ

"Dema te ev name xwend
yan şerîta mirinê di stuyê min de
li bin darê sêpiyê
û dilê min bi hezar gulî xemilî
her yek ji wan hezar sitran
û dîlokên bilbil li ser neqîşandî

Yan jî di wê kêliyê de
dijmin ji xwe ne êmin e
û di nav derya tirsê de ye
li cihê qeşmeriyê
di nav xwîna xwe da kêf dike

Dema te ev name xwend
ewê roj stuxwar be
û şerm di cihê ronahiyê de dakeve
ser pûştên vê sedsalê

Çawa ji te re bêjim
şevêk tarî û bê deng derbas dibe
kaniyên avê hew diherikin
sirsirk di nava geya de naxwînin
û dar xwîşe-xwîşê nakin, hezîn in
stêrikên delal yek bi yek digirîn

Dema te ev name xwend
ewê sitrana azadiyê
di nav dirabên zîndanê de birîndar
bi zicîrên qeşmeran girêdayî be

Lê dîse fêr nabin ew pûştên fêlbaz
ku doza azadiyê bi zorê naşike
û sitranên me li ser zinaran
di hawîrdorê çîyan de hatine kolan
û her çûk dîlokên me dibêje
ku nîşana şerrê azadiyê ne

XEYAL

Zilamek, li ber hêt rûniştî
pişta xwe sipartibû keviran
di çavên wî de belengazî
di rûyê wî de tenhayî
û di runiştina wî de bêçareyî
dihat xwendin, bi kul, reben

Sê qûnikên cixaran li ber lingê wî
weha kişandî, ku kaxez
û her du tiliyên cixarê pê digre
rengê titinê stendine

Carna şifqa li serê xwe
bi paş de xwar dike
û serê xwe jî dispêre hêt
destên xwe dideynê ser kabên xwe
şerwalê wî tev riqa ye
aliyek bi paçekî spî
ji çapanê qapûtekî li çopxana bajêr dîtibû
aliyê din bi paçek ji kirasê jina xwe
naylonê binya xetê, diyariya roja zewacê bû
delala wî, paş çar sal ku li xwe kir
terîş û parçe jê çê kiribû

Çavên xwe, hê bi kenîştta serê sibê
li hev digirtin û diket xeyalan
wî xeyal dikir
tava rojê jî ruyê wî diqemirand
wî di xeyalên xwe de erd diçand
paleyî dikir, gêra bi hesp û cercerê
lawê pênc salî li ser runiştî, digerland
sebra dilê wî jî qût dikşand malê
ber êvarê, nanê genimî ji tenûrê nuh derketî
bi hezar spasî, bi hingivê mêşan
û dewê sar dixwar
paş re radihişt bilûra xwe
Sîyamend û Xacê di çiyayê Sîpanê de digot

Di xeyalên xwe de bû
ta ku ew ji germa rojê
şiyar bû,
çavên xwe bi piştê destên xwe firkand
şifqa xwe rast kir, rabû ser piyan
û bi hêrs:
"qeda bi vê jîna reben bikeve"
hêdî hêdî ber bi mal de çû
bi kul,
belengazî di xwîna xwe da his dikir

Deriyê malê,
ji şeş parçên depan vekir
di quncika malê de,
ronahîya rojê di pencerê re li hundir dixist
xanima wî,
ce paqij dikir, kevir dineqand
wî dîsa derî kişand û perepaş çû
çû nav zûrikê şîn li qelaçê jor
û xwe di nav de pêl da
dîsa ket nav xeyalên jînê
bi dengê çûk, pez û bilûra şivanan
li dijiwariya jînê difikirî

DÎLOKA WELÊT

Tu, ku li gerdena min dinêrî
ji bîr neke, sozdara Memê xwe me
di her sitran,
di her helbest,
di gotina her lawikî de dîloka wî
li ser pelên her darê nivîsandî ye

Bibîne vê jînê
çawa dîl e,
li ber bêçareyî mexelî ye
di bin konê rebeniyê de

Lê hêviya min e ew
di Tor û Zozanên birîndar de
ewê nîrê bindestiyê bişikin
ku di her cihî de seyran rabin
bi def û zirne
li ser bedena min,
axa mêrxasan

Rojek ne dûr,
ji nuh de bi dîlan
ewê ev ax di kaniya evîna xwe de
ji derya tengahiyê derkevê

BÊÇAREYÎ

Min dixwest
vê keça Kurdî, peritî ji kulan
çilp tazî
bi çavên ji kînê xwîn girtine
por wek stirî gij
ser û sîng dilerizin, reş û şîn
li rûpelê pêşin binivîsîm
di nav jana xwe de

Lê va rastiya min
dil û ceger
di bin nîrê koletiyê de
şewitandî
dinya û alem kor e
felek jî xayîn e, xedar

GUNDÎ

Di rudêna gundiyên me de
tirsek xerîb heye
kul û derd xuya dike
li mal, li nav erd û rezên xwe
meriv dibe ji jînê rawesta ne

Zilam û jin, keç û xort
kêm diaxivin, kêm dikenin
lê kar dikin, dixebitin tim

Ew bi jan û kînê
mezin bûne, li ser milan derd
roja xwe dibûwêrin
jin bi lêdan, keç erz şikandî
ji "qederê" xwe razî
bi hêstirên xwe re heval

Gundiyên me li çiyayên in
xwîna wan ji wê axê ye
axîn û kul û derd
sitran bihevra tînin gotin

Bi hev ra li ezmên, bi hev ra li derya
bi hev ra li axê, bi hev ra li xwedê
li mirinê bi tirs temaşê dikin
jîna wan xedar e, hêviyên wan
hebûna wan pelixî, welat bindest e

EM DÎSA BIKEVIN
KANIYA EVÎNÊ

Va me li vira,
erd, ezman û stêrik
ji destê min bûyî ne
bê deng im,
reben im,
bê hêz im

Di bin ronahiya rojê de
bi bayê çar mewsîman re
ji çîyan, çol û deştan
sitranên min,
yên qedexe kirî
tên gotin

Birca Belek û Keliha Dimdim
Mem û Zîn û Zembilfiroş
kewên ribatê û bilbilê evîndar
ne azad in,
ne serfiraz in,
dil bi xem in

Em in em, belengaz
ji hebûna xwe der diçin
kon û koçan, mal difeşgile
çiyayên me xwîn digirîn
felek bi dijmin re
li ser warê me, zalim e

Çi dibe hey reben
dîsa bikevin kaniya evînê
em, li diyariya bav û kalan
welatê xwe kûr kûr bigerin
bila dîsa dil şa bibin
li ber bilûr û saza dîlanê
govendan rakin meydanan
dîrokê nuh bikin, jînê aza

GEL ŞAH DIBE

Di dilên me de
nebêje ev nêrgiz şîn nabin
qet nbêje
ku ji ser cegera me
kulîlkên rengareng nagihin

Tovê wan hatiye çandin
bi xwîna me
bingehê avayiya jînê stendine
qelandina wî tovî
rakirina qurmê qewîn ne hêsa ye

Ewê rojek bê
em cejna xwe pîroz dikin
bi nêrgiz û kulîlk
gul û pîvitkan xemilî hawîrdor
gel şah dibe, îsyân dike
û stûyê namerdan
yek yek, bi kîn dişkîne

ROJ Û NEÇARIYA MIN

Ey roja delal
çawa weha bêdeng diçe ava
min bi kul û derdên min re
di nava jîna reben de dihêlî

Çend sal e
ji dîlbera xwe dûr im
dil di alîkî de dinale
ceger di alîyê din de dişewite

Carna ji xwe re
sitrana xerîbiyê dibêjim
ji xopana felekê gazin dikim
ey roj
mîna evîndarê Zînê

Ey ronahiya bedew
rahije min
bi nava şewqa xwe de hilêne
di ser çiyên re
di nava keriyê stêrikan de
bigerîne
bi xwe re hunda bike
û di ser welatê min de
bi tîrêjên ronahiya xwe re
berde ser welatê min
da hawar û axîn
hesreta min,
belav bibin
dîlîtî ne xweş e ey roj

EZ Û BILBIL

Min berê xwe da xerîbiyê
bi çiyar ketim, mîna Ferhat
li çol û newalan geriyam
bi çûk û teyran re şewirîm
bi pezkoviyan re gazin û gilî kir
min xwe berda nav gund û bajaran
li welatê biyanî bûm hejar û parsek
ji bo bejn û bala gula delal
lê çavbelek, ew gerdengaz hunda ye
nabînîm, ev çi bela ye, çi derd e
bi min ketî ye ev kula evînê
xelkîno, hewara min bi we ye
bibînî çarekê ji min rebenê xwedê re

Li qeraxê darîstanê kûr kûr dipûnijîm
bilbilekî li ser çiqelê dara hember danî
xuya bû dilşikestî ye, ew jî bi derd û kul e
min jê pirsî, min got: Hey lo, bilbilo
çi bela te ye, dil bi kul î, hinav şewitiyo
de ka ji min re bêje, ez heval im, şika meke
bilbilê min serî tewand, kire girî
hêstir barandin, got hey lolo mêvano
tu ji ku hato, ceger peritiyo
ji te re bêjim derdê min çî ye
ez bilbil im, evîndarê gula xwe me
perîşan im, mal xirab im, bê derman im
ez rebenê xwedê, gula xwe ji çar demên salê
bes biharê dibînîm, pê şah dibim
lo lo mêhvano, guhdarî bike
sê demsalên din, ji gulê mahrum im
perîşan im, pepûk im, bê yar im
lo li mino, lo ezîzê dilê min mêvano

Gava bilbilê min derdê xwe weha ji min re got
giriye min ne bi bilbil, lê bi min ket
bilbil dît û pirsî, derdê min çi giran e?
min lê nerî û got; bilbilê min, şêrîn û şekiro
de ka tu iznê bide, ji te ra bêjim çima dikim girî
bibihure, ez ne bo te dikim girî, qisûra min efû bike
tu evîndarî, salê bes carek gula xwe dibînî
pê şah dibî, bîn û evînê dikî, sed xwezî bi te
lê ez rebenê xwedê çi bikim, çare ji ku bibînîm?

Li hêla me, liqasî gula xwe bûm, dil kire hawar
ji roja pêşîn de me soz da, bûne evîndar
lê xwedê mala fesadan xerab û wêran bike
min gula xwe hew dît, hunda bû, çi pê hat nizanim
de hey lo bilbilo, xemgîno, dil şikestiyî

Dema min derdê xwe weha got û bêdeng bûm
bilbilê min hewara xwe bilind kir, kire qêrîn
got: Lo lo mêvano, rebeno, perîşano
min digo qey ez evîndarê herî mezin im
bê çare me, malxirab im, pepûk û bê war im
de êdî ne ji bo xwe, lê ji bo te hevalî
dikim qêrîn, dikim nalîn, li xwe didim
evîn dijwar e dizanim ez, lo mêvanê mino
rabe ser xwe, bigere li gula xwe
xuya ye çi perî ye, heta tu ewha perîşan î
felek lê xayin î, dewran lê gerya yî
ji bo te duakar im, lê ji bo sêsebeban
helbestên nifiran dixwînim, ta roja qiyametê
de hey lo mêvano lo, de hey lo ezîzê mino

KUL Û DEDR
Û XEM

Min ciwantirîn gotin neqîşandin
Û nêrî, çi di nava wan de heyê:
Hêviyek delal, wek dilopek av Û zelal

Min ew hêviya delal
wek dilopa avê Û zelal kola
Û nerî, çi di nava wê de heyê:
Dilekî zêrîn, wek tîrêjên rojê rengîn

Min ew dilê zêrîn
wek tîrêjên rojê rengîn, vekir
Û pirsî, çi di nava wî de heyê:
Kul Û derd Û xem tev rêz bûn

HER TIŞT BO TE

Tu rez û werz î
ez nahtor im
tu erdê çandî yî, beyar û firaze
ez halet û nîr im
tu kaxez û pirtûk î
ez qelem û çavên xwendinê
tu evîn î, delal û rind
ez evîndar im, bê derman û çare
tu sitran î
ez tembûr im
tu şevêk hînik li Torê
ez heyva gurover im
tu av û xwarin î
ez tî û birçî me
tu dinya min î
ez ronahiya rojê
tu welat î bindest
ez pêşmergezê azadiyê
tu hebûna min î, bi êş û birîn
ez jî perîşan
tu axa min Kurdistan
ez peyayê te, ta niha kole!

EM GEL IN

Em gel in
dîroka me çar hezar sal
bi çar hezar şewq rohn e
diyar diyar
Nemrûd

Bagok

Agirî

Sîpan

.....

Neqîşî ne rengareng
dîlan xweş
jîn dîlan e

Em gel in
ceger peritî
bi çil hezar kul

ROJA AZADIYÊ

Ev roja delal
çend sal in
li hêviyê me
di nav hezar û yek tarî de
xweş dibînîm

Ez îro lal
ez îro kerr
ez îro şêt im
ji bo vê roja zelal
dûr, rengareng, spehî
sînga xwe divekim
û maçê ji dûr de
li ser lêvên wê dideynim

Di hezar û yek xeyalî de
dixwazim bikevim derya azadiyê
bê tirs, bê zilm, bê şer

LI BER GOLA WANÊ

Di miha çile de
li ber Gola wanê
kûr-kûr dinêrim
dinya sar
ava delal qeşa girtî ye
wek neynikê xweşik

Dilê min bi min şewitî
jîn weha rezîl
can birîn
ez, ew, mal
li kû ye ew xweşî?
gul û nêrgîz ser tewandî

Dest û ling
hebûn zincîr kirî!

NÎŞANA BERXWEDANÊ

-ji Mehdî Zanare-

Di ronahiya jînê de
bi dilekî şad, hêviyên mezin
di zîndanê de di bin êşkencan de
ji bo xewnên delal, û rengareng
hêvî ji her derî diçirisîne

Di tariya hepisxanê de
li qozeqerê dinêre
ji dilê Dîclê rabû ye
evîndar e, dil şikestî ye
û dil ketî ye

Dîlî, şerm nîne dilo can
loma berxwedana te mêrxasî ye
li pêçavê te bûye nîşan
di nav sitranan de wek pola qewîn
û li ser zimanê gel
tu nîşana berxwedanê yî

EVÎN BÊ ÇARE YE

Çawa tê gotin
ev evîn
ev hesreta mezin
di zinaran de
di ewran de
li ser zikê azmên
bizir daye

Evîn girtî
hêvî di zîndanê de
roj li ser me
ji loriyên me westayî
şermokî ye

Çawa tê gotin
jana di ser dilê min de
xwîn dikele
hawar fetisî
evîn birîndar
evîn bê çare

GIRTÎ

Dixwaz tişteki bêje
lê deng birîndar
bi zor der tê
çav teji hêvî,
hêvî nazik, hêvî delal

Dixwaze bi sitran
ji nav dirabên girtîgehê
di zîndanê de
mextela zilmê bikole
û roja jînê jahr dayî
bi hestiyên qurimî
di her şeva tarî de, dijwar
ji destên felekê azad bike

Dengê girtî dikim, tev jan
ji jînê re evîndar e
bi sebr dinyayê ava dike

HÊSTIRÊN WELÊT

Di xwînê de
li ser dil
hêvî tarî
hêvî şikestî
hêvî qedexe

Bi navê te çîrok
bi navê te sitran
bi mêrxasiya te hey welat
Diyarbekr, Dêrsim
Tor û Cizîra Mem û Zînê
Keliha Mêrdînê
Mehabad li ser zimên
axîn tên kişandin

Hêstirên çavên belek
di axa bîndest de
bi dilê şikestî
wek pelên dara biharê
diweşin bêçare
ne rojê
ne jî şevê nas dikin

MERIVÊ KAL

Rojekê merivekî kal
ji min sê wêne xwestin
yek yê leşkerê rojava
yek rojhilat û yê din başûr
ez şaş mam, min lê nêrî
kalo dîsa ji min ra got
"ez dibêjim sê wêne çêke"
min rahişte qelema xwe
û sê leşker
yek bi nîşana leşkerê rojava
yek bi nîşana leşkerê rojhilat
yek bi nîşana leşkerê başûr
ji apê xwe re çê kir û da dest
kalo kûr kûr li wan nêrî
berî ku here min jê pirsî
ji bo çi lazim in ji te re?
berê xwe da min û got
"ji bo ku rojê sê caran tif bikim wan"
û li ber çavên min tifi wan kir
merivê kal piştî xwe da min û çû

ROJA TARÎ

19 ê adarê 1975
roja tarî
nûça bedbext belav bû
tofan rabû
Şoreş ket!!!
Kurdistan wêran bû

Jin û mêr
zaro û kal
xort û pîr
Pêşmerge ketin riyan
ji ber Ereban revîn
bi çolan ketin
kaş û kendal
çiya li pey xwe hiştin
ber bi Ecem çûn

Hinek mêrxasan
namerd dan ber gulên tivingan
hinek ji namerdan
Dînar û Dolar
Tuman li xwe bar kir
hin ji jinan pora xwe qusandin
li dûv xwe hiştin
yên din
tev zarokên xwe
di riyan de perîşan
birçî man, tî bûn
bê xew û bi tirs ketin

Li hêlekê Ereb
li ya din Ecem
şoreşa Kurda bi hev ra
dan ber pêlan
Kurdistan wêran kirin

ADARA '88

Çiya bi birîn
bê kes!
bê xwedî li paş mayî ne
gelek şikêr
laşên bînpêketî
malên wêrane
hêstir tev xwînê

Ev e Helebce
ev e milkê Berzan
li pey hebûnek dijwar
bê hêvî man?

KURDÎTIYA MIN

Bi gilî û gazin
bi hêviyên xemilandî
Kurdê îro mam

Bi parastina xwe
bi girî û lava
Kurd û bindest mam

Bi qêrîn û hawar
bi şêne û tazî
Kurdê bêçare mam

Ez çima gilî û gazin
bikim, parastin
girî û lava?

Ez çima biqîrim
bikim hewar
şêne û taziyê bigirim?

Ez çima weha reben
bindest û bêçare
merivê kerr û lal im?

Ez çima dijminê xwe
parçe parçe mam
bê şerm û bê rûmet?

HELEBCE

Dayê ez rabûm biçim Musilê
Helebce ket ber min, xerab û wêran
hawar hey hawar, Helebce ya şîrîn
zarok û jin û pîr, dil di nav agir de

Dayê, ez rabûm biçim Kerkukê
Helebce ket ber min, kaniya şehîdan
felek li me hawar, Helebce ya delal
çiya û mêrg, erd û ezman, ceger dişewitîn

Dayê, ez rabûm biçim evînê
Helebce ket ber min, warê mîrate
dewran li me hawar, Helebce ya rengîn
dengbêj, bilbil û kew, Kurd xwîn digirîn

Hey Helebce, Helebce , te ji bîr nakim
navê te li ser zarokê xwe radikim
tu nîşan bo min, ji dijmin re dijmin
di dîroka min de, li ser dil û canê min

ROJEK JI ADARÊN HELEBCE

Sar nîne û baran jî nabare
Helebce reng dide, zarokên wê bi carek
mezin mezin dibin, li dût dinêrîn
hewa û erd, mal û meriv
çiya xwîn digirîn
û li ser xwe reşiyek tarî pêçane

Stêrek ji ezman diherike
bêdengî ye li derdorê Helebce
nefesên kûr, dil xurt lê didin
heyv şermezar e û roj çûye ava
ji nêrîna ji keliha dilşikestiyên ditirsîn

PÊŞMERGE SILO

-ji Siloyê Bahwarî re-

Hey gidî dinya
hey gidî jîn
rezîl
bêdeng
bi xem
evîn tev jan

Pêşmergê bê nav
lewend bû Silo
hêvî li ser dil
di dil de
ronahiya azadiyê
bi kîna mezin
bê xatir
di meydana şer de
şehîd ket

li ser sînga xwe
ala şêrîn pêça bû
bi barûda azadiya neqîşî
kesk û sor û zer
roja rengîn
nîşana me, gelê bindest

Ev e jîn
geh xweş e
gotin jê re nabe
geh tehl e
wek qetranê dijwar!

FARIS

-Faris, Pêşmergekî xurt bû-
Bîna gula
ji jîna nuh distand
bîst û heft, bîst û heşt, sî?
saliya xwe dijî
dostê başî û xweşiyê
nuhbûn di çavên wî de
û dilê wî yê mêrxasan bû

Aza bû Faris
di şerrê azadîyê de
di hêviyên xwe de zelal
evîndarê axa walat
aşiqê çiya
dengê bilbil û kewan bû

Pêşmergekî xurt
di hemberê zilmê û zordariyê de
di şerrê mezin de li pêş bû
bi mahuzerê re
bi cilên leşkerî re dijar
wek dinyakê bi hêz bû
ew hêviya mezin
dilê sî milyon meriv
li zîndana Musulê, agir pê bikeve,
bi sed û panzdeh stêrikên din re
çardehê adarê, heştê û pênc
kete nava keriyê şehîdan

PÊŞMERGE I

Pêşmerge ne em, bi can û mal
şerr dikin di meydanên ku xencer
li ser dilê hêviyan in
di bîran de wek pola qewîn
û şûrê Yezdan Şêr, tûj, pîrr tûj
di destên me de diçirîsînê wek zêr
agirê sor in, mirin li ser wan hatiye nivîsîn
di rexê din de pîta azadiyê neqîşî ye
bi destên ku bi salan e çek nedanîne
û dema ku zarok gava xwe diavêjin jînê
di şikeftên tarî de, di dilên çîyan de
li ber zinarên navê me lê kolayî
û di kel-kela rojê de aza

Em dizanin dewr û dewran li me xayin derketin
felekê berê xwe ji me guhertî ye
dîrok e ev, ne hêsanî ye loo
ji bo avakirinê hêz pêwîst e
bi çekên xwe, aqil divê, jîrbûna sedsalê
û bi zora zor dîrokan û lawikên wek keliha Narînê
bi şerrê mirinê di meydanan de
feleka xayin şermdar dikin û
dewr û dewranê li dijmin tarî dikin

II

Ji nav hezaran
bi dilekî şad derketî
nenas û bêdeng
dev bi ken, bi mêrxasî
mêrxas û bi hêvî

Bê sînor, bê rawestan
di her berbenga sibê de
şewqa sitêrikan
ji çeka te diçirise
hey dil, jîn bi te xweş dibe
nîşana roja azadiyê, pêşmerge

III

Pêşmerge, di tariya jînê de
ji bo tenhayiyê bişikênî
û tovê azadiyê
li ser jînê bireşînê

Pêşmerge, di rayên xwîna gel de
bi hezar evînî li ser dil
hêzek mezin, yek can e
dengê taze, ronahî ye

Pêşmerge, jîna dîl
bi şehîdan, bi meydanên şerr
bi qudreta mêrxasiya xwe
ji mirinan dîsa şîn dike

Pêşmerge, navê nemir e
li ser pêçavê dost nîşan
di jînê de neqşa rengîn
di dîrokê de xemla Kurdî ye

IV

di kelkela germa havînê de
qirik zuwa ye
dil qijilî
wek perengê tenûrê
di şerê azadiyê de
xwehdanek dijwar
li ser can qalib girtî ye

Nêvî ji neynûkan çirûk bûne
nêviyên din bi zinaran ve perçiqî ne

Dest û tilî û dil
gazinê nakin
weha birîndar in, lê bi kîn in
ji bêbextiyê, hêlekê
ji strîzerk û qunciran, hêla din

Di bin şînahiya ezman de
ji zincîran pîrr dûr
li ser çiyayên dost
bi felekê re şer dike
serfirazî armanca wî ye!

DILÊ MIN BI TE XWEŞ E

Weka merov di nav daristanê de rûnê
bîst û çar saetan li çavên dîlbera xwe binêre
û bejn û bala wê bê rawestan seyr bike
dilê min bi te xweş e

Weka di şevan de ji evîna dilê xwe
ji xewa kûr şiyar bibim
bi dilekî şah li stêrikên ezman binerim
dilê min bi te xweş e

Weka ku devê min ji têhna zuwa
di kel-kela germa havînê de, ber bi avê biçim
ava hînik bi ser hinavê xwe de berdim
dilê min bi te xweş e

Weka Ferhat ji bo xoşewista xwe
bi serê çiya keve û sî û du diranên xwe
li ser kaba Şîrîn bide kêşandin
dilê min bi te xweş e

Weka dayikek ku zaroka xwe
ji roja bûnê ta çardeh salî
hunda kiribe û ji nuh de bibîne
bi wê şahbûna bê sînor
dilê min bi te xweş e

Weka ku cara pêşîn di ser derya re bifirim
mîna teyrekî ber bi çêliyên xwe biçê
li wî alî tu li benda min bî
dilê min bi te xweş e

Weka tîrêjên rojek ji yên biharê
xwe bi ser Mêrdîna şewitî de berdî
li kêleka Dîyarbekra xwedî dîrok, serbilind
tev evîna Mem û Zînê ji Birca Belek
dilê min bi te xweş e

Weka hemî kul û derdên min
ji Tor û Serhed û Zozanên delal derman bibînin
bi neqşên belek çargavî li nava çiyayî xim
dilê min bi te xweş e

Weka şahiyek bi bîst milyon gul
zadê çar hezar sal kevn
xemilandî bi heyv û roj û stêrikên rengareng
dilê min bi te xweş e

Weka du evîndar
li Sîpanê Xelatê bigerin
Siyamend û Xecê
û di xewnên rengîn de bijîn
dilê min bi te xweş e

TOR

Ji nan û avê zêdetir
hez ji te dikim Tora min!
herçend e, dibêjin ku
ev evîna mezin, bêçare nabe
lê, ji şev û rojê, ji bêdengiyê
ji ronahiyê zêdetir te hez dikim

Ev çiyayên te
ku çûk li ser distrênin
şahî û eşq di berriyên te de nivîsî ne
li mêrgên te, lawirên berrî, kulîlk xweşik
di bin komê rojê de
komê ezman, şînekî zelal
evîna dilê min in

EM Û KURDÎ

Hemo helbest nivîsî
ji xwendevanan re pêşkeş kir
got kerem bikin, bi zimanê xwe
helbestên xwe li ser xwe bixwînin

Xwendevanan li helbestên Hemo nerîn
berepaş û serqunî hev kirin
tiştek jê dernexistin
helbest berepaş dane wî û jê pirsîn
'keko ew bi çi zimanî hatine nivîsîn?
Alfabe ya çûka ye!?

Hemo got wan
na, na, ew Kurdî ye!

Ji hev re gotin
sûc ne sûcê Hemo ye
Lê gelek ji me weha ne
em dibêjin em Kurd in û xebatkar in
lê em xwe ji tesîra Tirkî û Farisî
Û Erebi azad nakin birano
hê jî pîrr kesên me di cihê Kurdî de
li malên xwe bi zarokên xwe re
bi Tirkî 'qonişmîş' dikin
û Erebi û Farisî bi kar tînin

COTKAR

Cotkar tovê jînê ye
bi dil û bê westan

Ew erda bimbarek cot dike
ji merov ra zad digihîne
paleyî dike
û amadayî gel dike
bi can û destên xwe, bi hezar birîn
xwehdana bi xîret dide

Dil û ceger ji dostaniyê tijî
di karê wî de huner heye
rohniya delal di çavan de
wek cewahir diçirisîne
lê kî dibîne
kî zane ku ew xezna dinê
xwîn digirî şev û roj
ji derdê nebaşiya xinzîran

EUSKADI

-ji bo gelê Bask-

Heft gul di yek darê de
û
her gul xwedî heft dil in
her dil xwedî heft birîn

Dîrokeke dîl
ku dê cegeran ji pêsîra xwe dikin
û
tu felek, şerm bike

Axa şîrîn, tu gulîstanek rind
rengareng li ser milên ciwan
û
diyar diyar
her yek ji wan, dilo
bi hezar şewqî rohn dibe
ji bo keliha zilmê xirakin

Azadî xweş e
wek roja delal
û
heyva zelal di nîvê şevê de

Euskadî
çavên belek hêstiran dirijên li ser te
û tu li ser wan xwîn digirî
dilê te parçe parçe
dîlan rawestane û bilbil lorî disitrênin

Lo welatê delal
ji te ra dilê min
ew jî bi hezar hêvî, can dide
ku ev dema tarî
li me bibin rojên azadiyê

TÊKÇÛNA ŞOREŞÊ

Di bin siha dara bê xêr de
serdor mij, tarî, ne xweş
hemî tahliya jînê xwe li hev pêça ye

Sed qeda bi sê fils
bi bayê reş re li ser şoreşê barî ne
roj tarî, şev tarî, bîr tarî, hêvî tarî
sitran derd, govend bi kul û reben
çîroka min dîsa bi qelsî tê nivîsîn
daristan û çol û çiya û derya
derdê xwe disitrênin bi jan
êşa Mem û Zînê herf bi herf
hêvî dûr, hêvî bi xwîn, hêvî bi kîn

Gava baran bibare û co biherikin
dengê me bi kilamên dîliyê
bighînin derya, qêrîn bi wan jî dikeve
heyv şerm dike rohaniya xwe bide jêr
û sîsirk terka lawîkên xwe dikin
bêçare dikevin xewa dîlîniyê
bi min re, ji derdê felekê, jîna reben dijîn

1946

Sala 1946

ji te re dijmin im
ji ber te ez xapandim
ji dest û ling kirim

Dostan pišta xwe da min
dijmin li min xurt bû
ji çar aliyan êrîş anîn
perîşan ketim, ez تنها mam
sefîl bûm, ji evînê mahrum
Çarçira bi dîroka min rengareng
hûr û nazik xemilandî
meydana azadiyê bû cihê janê
darên kindirê li wir ava bûn

Sala 1946

ji tera dijmin im
te jî û dost-hevalan
çarika reş, desmala şermê girêda
tenha hiştim, tolazî bi min kir
lê te ez fêhrî pîrr tiştan kirim
dost jî dibin neyar û terez

BIRÎNA KÛR

Ez serxoş im, ey feleka pûşt
dema dibînîm serdor bi kêf
û ji min her tişt mahrûm e

Ez şêt im, ey xwedanê ne rast
dema dibînîm hin xwedî text in
jahrê dixin jîna yên din
yên nanê wan şewitî, pîvaz kizirî
av bi herî û hestî rizî

Ez dijmin im, ey jîna reben
dijminê qatilên aştiyê
biratî rakirin wan, hevaltî heram kirin
evîn ji nav evîndaran berav ket
xewn tarî, bîr bi tirs gihandin
mêrxasî bi birîn e, heyf li xwe anî

AZADÎ

Di stêrikan de
di heyv û rojê de
li serê mitikên çıyan
navê te hate nivîsîn
hey azadî

Bi sitranan
 bi dîlokan
li zarokan
li ser ewran
 li ezmên
bi hêvî
 bi şahî
bi ronahiyê
 hat neqîşandin
hey azadî

Di sibehên hînik de
di şevên xweş de
li ser dilan
 navê te
bi rengê gulên hate nivîsîn
hey azadî

XEWNEK XWEŞ

Di xewna xwe de
şeva din, min didît
her tişt ava dibû

Tîrêjên rojê spehî
ezman şîn
bi çend ewrên belek
xwe neqîşandî
kanî li ber çokên zinaran
û di kêleka çiyar de
bi eşq diherikîn

Evîn şah
keç û xortan disitrandin
govend girtibûn
li meydana mezîna
li ber gund
jinaran lîle-lîl
mêran gurme-gurm dikir
zarok di nav gulên de
rojên pêş xwe
zelal didîtîn, ji nuha
jîn ava dibû

DENGÊ AZADÎXWAZAN

Hevalno,
bi hawar, bi qêrîn û hezar birîn
ji çiyar daketim, şer pey xwe hişt
ji dûr hatim
Bi silavê re, min kul û derd anîn

Hevalno,
bi sitran, bi kîn û hezar hêvî
ji nav pêşmergan, gerîlla û mêrxasan
bi silavê re, min xem û deng anîn

Hevalno,
bi evînî, bi dilgermî û hezar bawerî
ji Kurdistan, ji nav bîst milyon can û dil
bi silavê re, min pirsar arîkariyê anî

DÛCLE Û FERAT

Gava di berbanga sibê de
ber bi çemên spehî
Dicle û Ferat seyran dikim
nale-nala wan e pismam,
bi hezar kul û derdê giran
jîn tev jan, ew xwînê digirîn

Di naverojê da
dîsa diçim seyranê evîndarên xwe
av dikele, jan mezintir e
li roja ser xwe re dinerim
roj stuxwahr, şerm dike
ji alîkî ve ez, ji yê din ew
ji xwe re dihîshîsînîn pismam,
û pirsan ji hev dikin

Ber êvarê
gava çûk haziriya çûna hêlînên xwe
û keriyên pêz li ber bilûra şivanan
ber bi mexelê xwe diçin pismam,
çiyayên me dest bi kilaman dikin
axîn û qêrîn û derdan disitrênin

Di şevê da diçim seyranê
ew jan û nalîn hê bilindtir
Dicle û Ferat hê zêdetir xwîn digirîn
darîstan jî bi van feryadan diêşin
hawar ji her alî hildibe, hawar
di azman de
heyv û stêrik tev stûxwahr in
di hezna xwe de bê deng
û li dorê dinêrim pismam,
jîn xeyîdî ye, jîn reben e
jîn bîndest e wek Dicle û ferat

EVÎNA ME

Evîna me
li ser mitikên çıyan
di bin kel-kela rojê de
tovê xwe çandî ye

Ne di zîndanê de
ne di tariya şevên sar de
delaliya evîna me
hunda nabe

Ew li ser lêvên paqij
di reşika çavên belek de
li ser dilên bi xwîn neqîşandî
di hinarkê ruyên ciwan de
mîna ronahiya rojê

Evîna me
di koka hebûnê de şîn dibe
bê tirs, bê şik û bê kîn

WEŞANÊN NÛDEMÊ

- ◆ BINGEHÊN GRAMERA KURDMANCI Celadet Ali Bedir-Xan / Gramer
- ◆ DÊ Û DÊMARÎ Egîdê Xudo ji Kirilîki: Nacî Kutlay / Roman
- ◆ KESKESOR Nûredîn Zaza / Çîrok
- ◆ DI FOLKLORA KURDÎ DE SERDESTIYEKE JINAN Rohat / Lêkolîn
- ◆ HÊZ Û BEDEWIYA PÊNÛSÊ Mehmed Uzun / Ceribandin
- ◆ MÎRZA MEHEMED Medenî Ferho / Roman
- ◆ MILKÊ EVÎNÊ Rojen Barnas / Şiir
- ◆ ZAROKA ŞEVÊ Jack London Werger: Mustafa Aydogan / Çîrok
- ◆ BIYANÎ Albert Camus Werger: Fawaz Husên / Roman
- ◆ MÎRZAYÊ BIÇÛK A. de Saint-Eksupéry Werger: Fawaz Husên / Çîrok
- ◆ GOTIN YAŞAR Kaya / Ceribandin
- ◆ ANTOLOJIYA ÇÎROKA NÛ YA KURMANCÊN BAŞÛR Xelil Dubokî
- ◆ ŞEVÊN SPÎ Dostoyevskî Werger: Firat Cewerî / Roman
- ◆ MIŞK Û MIROV John Steinbeck Werger: Firat Cewerî / Roman
- ◆ BEXÇEYÊ VÎŞNE Çexov Werger: Firat Cewerî / Piyes
- ◆ LI BENDA GODOT Samuel Becket Werger: Firat Cewerî / Piyes
- ◆ GOTINÊN NAVDARAN Amadekar: Firat Cewerî / Aforisma
- ◆ GIRTÎ Firat Cewerî / Çîrok
- ◆ KEVOKA SPÎ Firat Cewerî / Çîrok
- ◆ KULTUR, HUNER Û EDEBIYAT Firat Cewerî / Ceribandin, hevpeyvîn
- ◆ ÇÎROKA ŞOFÊR Cengîz Aytmatov Werger: Nacî Kutlay / Roman
- ◆ EVÎNA REBEN Derwêş M. Ferho / Şiir
- ◆ BANGA HAWARE Medenî Ferho / Şiir
- ◆ KULTUR Û RAMAN Şerefxan Cizirî / Ceribandin
- ◆ KURÊ ZINARÊ SERBILIND Sidqî Hîrorî / Roman
- ◆ DERWARÎ Yusufê Cerihî / Şiir

Derwêş M. Ferho li gundê Mizîzexê, li navçeya Torê hatiye dinyayê. Ew di sala 1977'an de derketiye Ewrûpayê û ji wê salê ve li Belçîkayê dijî. Wî di 83'an de Enstîtuya bilind ya Rehabilitasyonê qedandiye û yek ji hîmdarên Enstîtuya Kurdî ya Brukselê ye.

Derwêş M. Ferho heta niha du berhem weşandine; *Dengê Roja Dîl* (helbest) û *Ferhengoka Kurdî-Holandî-Holandî-Kurdî* û ji bilî van jî wî di kovar û rojnameyên kurd û belçikiyan de gelek nivîsên cihêreng nivîsandine.

D. M. Ferho niha serokatiya Enstîtuya Kurdî ya Brukselê dike û her li Belçîkayê dijî.